

St Kilda: Ein avbyrgdur heimur

eftir Háns Thomsen

St. Kilda-búgvar vandust við at klintrast og klúgva frá barnsbeini, og teir flestu mintust, hvussu teir plagdu at busast í kleivini á Cona-chair, uttan at hugsað varð stórvegis um tað. Øklarnir á teimum vóru øðrvísi enn á fólki aðrastaðni og næstan dupult so ferir sum á monnum inni á meginlandinum. Eisini gleivaðu tærnar meira og vóru meira krøktar

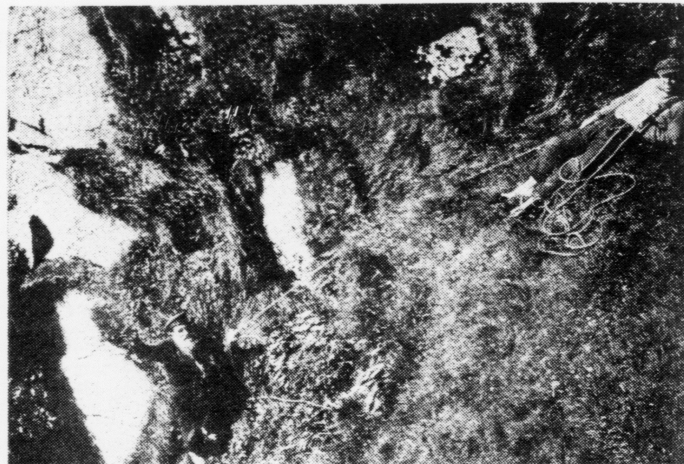

ST. KILDA — ein fjaðraður heimur

Fuglaveiði

Dreingjabørnini á St. Kilda lærdu tíðliga at klintrast í bjørgunum. »Tað fyrsta, vit lögdu til merkis«, skrivaði John Ross skúla lærari um ein dag, hann lá á báti undir berginum í Cona-chair, »var ein maður við litla soni sínum, sum stóðu á einari nœs nakað upp frá sjónum. Annan endan á bandinum, teir høvdu sín-ámillum, var bundin um miðjuna á pápanum, meðan drongurin var bundin í hin endan. Hetta mundi vera gjørt fyri at hin litli, sum var óroyndur, skuldi ikki vera áhaldsin og detta útav. Teir vóru eftir nátungum, og drongurin tók frá, so hvørt sum pápin kipti.

So loysti maðurin seg úr, syfti eina nátabyrði upp á seg og royndi at koma sær upp á eina rók, sum var so sméin, at tú hevði forsvorið, at nakar fekk staðið har. Tá hann var uppkomin, fór hann grulvandi eftir henni á hondum og knøum og um tað minsta hevði borist honum á, hevði hann farið so beint í tað kolbláa hav stívar áttati fœtur niðri-undir. Men hann kom væl vegin fram við byrðini og

Frá Cona-chair, teir eru til bjarga. Menninir arbeiða saman tveir og tveir. Teir vóru altið skóleysir.

vendi aftur eftir drongin-um. Nú gjørdi hann á seg aftur, men hesa ferð var litið meir enn metur millum báðar og hesin litli, ið mundi vera um tiggju ára aldur, fylgdi óttaleysur pápanum og skjótt høvdu báðir aftur trygt undir fótum. Soleiðis venja St. Kilda-búgvar synirnar til at klintrast í teimum hættisligu bjørgunum, og hetta má sigast

at vera vandamikið arbeiði við lit.

Jú, St. Kilda-búgvar vandust við at klintrast og klúgva frá barnsbeini, og teir flestu mintust, hvussu teir plagdu at busast í kleivini á Cona-chair, uttan at hugsað varð stórvegis um tað. Øklarnir á teimum vóru øðrvísi enn á fólki aðrastaðni og næstan dupult so ferir sum á monnum inni á meginlandinum. Eisini gleivaðu tærnar meira og vóru meira krøktar. Sjófuglurin var livsneyðugur fyri tey á St. Kilda. Tað, sum reindjórið hevur at týða fyri tey í Lapplandi, hevði súlan, havhesturin og lundin at týða fyri tey á hesum bjarglendu oyggjum. Av tí at jørðin var kørg og gav litið av sær, bar ikki til at liva av henni einsamallari úti á Hirta. Gaman í at oyggjabúgvarnir høvdu seyð, nøkur neyt, nakað av eplum og korni, men var fuglurin ikki, hevði ikki borið til at livað. »Loftið er svart av fjaðraðum fenaði«, skrivaði John Macculloch, tá hann í 1819 vitjaði St. Kilda. »Sjógvurin er allur avtakin«, heldur hann fram, og jørðin diglut sum ein blómsett ong í mai-mánað.

Og væl ansaðu St.

Kilda-búgvar eftir fugli og eggum. Tað gav at býta, tá nakrir fremmandmenn í 1695 ætlaðu sær at stjála egg, beint sum fuglurin hevði vorpið. Tá fóru St. Kilda-búgvar eftir hesum óbodnu gestum, tóku eggini av teimum og róku teir avaftur oynni, lögdu síðani eggini aftur, har tey høvdu ligið. Men fyri at ongin ivi skuldi vera um, at teir meintu hetta í álvara, lótu teir fyrst eggjajóvarnar úr brókunum, so teir máttu fara spillikokkar av aftur oynni.

Meðan fuglurin lá og bældi, var ikki loyvt at taka eggjið frá havhestinum og tiltøk vórðu gjørd fyri at forða seyði og hundum í at órógva fuglin. Hvønn junimánað stíkaðu St. Kilda-búgvar av við hoybendlum, sum teir stungu fjaðrar í, so umráðandi var tað teimum, at eggini fingi frið at klekjast.

Lundi og annar fuglur

Í marsmánað kom lundin aftur sum fyrsti fuglur í hundraðtúsundatali eftir at hava hildið til úti til havis um veturin. Tað nógva av honum átti úti á oynni Dun og forkunnugt var hjá St. Kilda-búgvum aftur at fáa fekest at

Øll vóru uppi, tá nátungarnir vórðu tiknir í august. Konufólk og børn bóru fuglin heim í bygdina.